

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เอกสารที่ยังไม่ตีพิมพ์

- ศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวง, แผนกเก็บ, เอกสาร พ.ศ. 2484, ส่วนกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ) เล่มที่ 4, เลขที่ 28, "การประชุมศึกษาธิการจังหวัด พ.ศ. 2484".
- ____. เอกสาร พ.ศ. 2484, ส่วนกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ), เล่มที่ 4, เลขที่ 28, ตอนที่ 4, "การประชุมศึกษาธิการจังหวัด (คำบรรยายของรัฐมนตรี และกรมต่าง ๆ)"
- ____. เอกสาร พ.ศ. 2484, ส่วนกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ), เล่มที่ 4, เลขที่ 28, ตอนที่ 6, "การประชุมศึกษาธิการจังหวัด (ส่วนเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ)".
- ____. เอกสาร พ.ศ. 2484, ส่วนกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ), เล่มที่ 6, เรื่องที่ 16, "กองการศึกษาผู้ใหญ่เสนอรายงานตรวจการศึกษา".
- ____. เอกสาร พ.ศ. 2484, ส่วนกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ), เล่มที่ 4, เรื่องที่ 28, ตอนที่ 7, "ระเบียบวาระการประชุมศึกษาธิการจังหวัด ภาค 2-3, รุ่นที่ 4".
- ____. เอกสาร พ.ศ. 2484, ส่วนกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ), เล่มที่ 5, เลขที่ 29, "เพิ่มเติมเครื่องแบบนักเรียนสตรี (ว่าด้วยการสวมหมวก)".
- ____. เอกสาร พ.ศ. 2484, ส่วนคณะรัฐมนตรี (กระทรวงศึกษาธิการ), เล่มที่ 1, เลขที่ 3, "ขอความร่วมมือในการแก้ไขความเป็นอยู่ของราษฎรภาคใต้".
- ____. เอกสาร พ.ศ. 2484, ส่วนภูมิภาค (จังหวัดลานช้าง), เล่มที่ 14, เลขที่ 1, "แจ้งการศึกษาจังหวัดลานช้าง".
- ____. เอกสาร พ.ศ. 2484, ส่วนภูมิภาค (จังหวัดลานช้าง), เล่มที่ 14, เลขที่ 3, "ส่งคำแถลงนโยบายการดำเนินการศึกษาในที่ประชุมอำเภอ".
- ____. เอกสาร พ.ศ. 2484, ส่วนภูมิภาค (จังหวัดนครจำปาศักดิ์), เล่มที่ 14, เลขที่ 1, "เสนอรายงานกิจการที่ได้ปฏิบัติในการรับมอบดินแดนจำปาศักดิ์".

____. เอกสาร พ.ศ. 2485, ส่วนกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ), เล่มที่ 1, เลขที่ 10,
"รายงานการประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติครู 2485".

จดหมายเหตุแห่งชาติ, ทอ. มท. 2.2.3/41, "เรื่องข้าหลวงฯ จ.ว.ตราด ประชุมอบรม
สั่งสอนราษฎร และขอให้ช่างจัดทำรูปท่านนายกรัฐมนตรีเพื่อไว้ประจำเคหะสถาน
บ้านเรือนราษฎร".

____. มท. 2.2.10/7, "คำแถลงนโยบายของคณะรัฐบาลชุดใหม่ 2485".

____. มท. 2.3/44, "การดำเนินงานการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ พ.ศ. 2483".

____. มท. 2.3/46, "การดำเนินงานการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ พ.ศ. 2483".

____. มท. 2.2.3/52, "เรื่องข้าหลวงฯ นครพนม รายงานเรื่องได้อบรมชี้แจง แนะนำ
ข้าราชการและราษฎรให้ซาบซึ้งในนโยบายของรัฐบาล".

____. มท. 5.5/1, "เรื่องหน้าที่ของไทยเวลารบ".

____. ร.7 ศ. 1/3, "สมาคมการศึกษาโลก เชิญประชุมว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติที่เมือง
สก๊อตแลนด์".

____. ศธ. 4/177, "นายจำปี เสนอความเห็นเรื่องจัดการศึกษาตามหัวเมือง".

____. ศธ. 22.1/21, "ผู้อำนวยการสโมสรทั่วโลกเชิญรัฐบาลสยามให้ส่งผู้แทนไปเข้าประชุม
การศึกษาผู้ใหญ่เคมบริดจ์".

____. ศธ. 39/3, "การประชุมข้าหลวงประจำจังหวัด พ.ศ. 2479 และ ข้อประชุมเรื่อง
มรณาทของครูและนักเรียน".

____. ศธ. 39/3, "รายงานการประชุมข้าหลวงประจำจังหวัด พ.ศ. 2479".

____. ศธ. 0701.29/8, สำนักนายกรัฐมนตรี ป. พิบูลสงคราม. ประกาศระเบียบเป็น
รัฐนิยม.

____. ศธ. 0701.29/9, "ฟื้นฟูวัฒนธรรมของชาติไทย".

- ____. ศธ. 0701.29/35, "รัฐนิยม".
- ____. ศธ. 0701.48/2, "แถลงการณ์แก่ข้าพเจ้าหนังสือพิมพ์".
- ____. ศธ. 0701.51/9, "กำหนดวิถยฐานะผู้รู้หนังสือไทยและการศึกษาผู้ใหญ่ พ.ศ. 2481-2488".
- ____. สบ. 2.32/23, "บันทึกโครงการศึกษาของเสนาบดี กระทรวงธรรมการ (14 กุมภาพันธ์ 2473)".
- ____. สบ. 5.2.5/8, "บันทึกเรื่องการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ณ ต่างจังหวัด (2475-2488)".
- ____. สร. 0201.14/8, "นายผ่อง ไสภยศิริ สมควรได้รับอนุโมทนาจากรัฐบาล".
- ____. สร. 0201.14, "ให้พิจารณาจัดตั้งโรงเรียนแบบกินนอน".
- ____. สร. 0201.25/864, "เรื่องนายรัก ภาษาไทย เสนอความเห็นเผยแพร่ภาษาไทย".
- ____. สร. 0201.14, "โครงการอบรมนักเรียนพานิช".
- ____. สร. 0201.14/31, "เปลี่ยนแบบเรียน".

เอกสารที่ตีพิมพ์แล้ว

หนังสือ

- ขัตติยา กรรณสูตร. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีต่อการศึกษา (ตั้งแต่ ร. 4).
กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, มปท.
- จุลจักรพงษ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า. เฟรนด์ริคมหาราช แห่งปรัสเซีย 2 เล่ม.
พระนคร: โรงพิมพ์ไทยใหม่, 2475.
- เดือน บุนนาค. ท่านปรีดี รัฐบุรุษอาวุโส ผู้วางแบบเศรษฐกิจไทยคนแรก. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สามฉันทนาการพิมพ์, 2512.
- แถมสุข นุ่มนนท์. พี่น้องอดีต. กรุงเทพมหานคร: ก้องเกียรติการพิมพ์, 2522.
- ธรรมการ, กระทรวง. การดำเนินงานจัดการศึกษาผู้ใหญ่ของรัฐบาล พ.ศ. 2483.
พระนคร: โรงพิมพ์ยัมศรี, 2483.
- ____. ข. หลักสูตรและประมวลการสอนผู้ใหญ่. พระนคร: โรงพิมพ์ช่างพิมพ์วัดสังเวช,
2484.

- ____. ก. ประมวลศึกษาพิเศษ ภาค 1 ตอนที่ 2 ประมวลการสอนชั้นมัธยมต้น. พระนคร:
โรงพิมพ์ช่างพิมพ์วัดสังเวช, 2480.
- ____. ข. ประมวลศึกษาพิเศษ ภาค 1 ตอนที่ 3 ประมวลการสอนชั้นมัธยมปลาย. พระนคร:
โรงพิมพ์ช่างพิมพ์วัดสังเวช, 2480.
- ____. ค. ประมวลหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่. พระนคร: โรงพิมพ์ช่างพิมพ์วัดสังเวช, 2484.
- ____. ค. หนังสือเบ็ดเตล็ด เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 12. พระนคร: โรงพิมพ์ช่างพิมพ์วัดสังเวช,
2480.
- ____. ง. หนังสือหัดอ่านของผู้ใหญ่. ภาคต้น, เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 1. พระนคร: โรงพิมพ์
เยี่ยมศรี, 2484.
- ____. ง. หนังสือหัดอ่านของผู้ใหญ่. ภาคต้น, เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 1. พระนคร: โรงพิมพ์
เยี่ยมศรี, 2484.
- ____. ก. หนังสืออ่านสำหรับเด็กประโยคประถมเรื่องหน้าที่พลเมือง สำหรับชั้นประถมปีที่ 4.
พิมพ์ครั้งที่ 1. พระนคร: โรงพิมพ์ช่างพิมพ์วัดสังเวช, 2484.
- ธรรมศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา. แบบสอนอ่านใหม่ เล่ม 5 สำหรับชั้นมัธยม 2. พระนคร:
โรงพิมพ์ช่างพิมพ์วัดสังเวช, 2479.
- "นามว่านิมิตร์." "บทบาทของคณะราษฎรทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม." ใน เอกสารประกอบการ
สัมมนาเรื่องคณะราษฎรในประวัติศาสตร์ไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยเกริก,
2528.
- บุญช่วย สมพงษ์. "รวมปรากฏการณ์และคำบรรยายของนายบุญช่วย สมพงษ์." ใน หนังสือที่ระลึก
ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายบุญช่วย สมพงษ์ 12 เมษายน 2523.
กรุงเทพ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.

- _____ . คู่มือบริหารการศึกษาผู้ใหญ่ ภาค 1 การบริหาร. พระนคร: โรงพิมพ์ยิ้มศรี, 2484.
- _____ . คู่มือวิธีสอนผู้ไม่รู้หนังสือ หลักวิธีสอน. พระนคร: โรงพิมพ์ยิ้มศรี, 2487.
- บทสนทนา นายมัน ชูชาติ กับนายคง รักไทย. ในหนังสืองานพระราชทานเพลิงศพ ดร.ด้วง พลาอนุกรม. ณ วัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 4 ธันวาคม 2484.
- ประทีป คล่องตรวจโรค. 50 ปี ของข้าพเจ้า. พระนคร: อินเดอร์เนชั่นแนล บิสซิเนส ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด, 2513.
- ประมวลคำปราศรัย และสุนทรพจน์ ของจอมพล ป. พิบูลสงคราม. พระนคร: โรงพิมพ์พาณิชย์กุลผล, 2483.
- ประยูร ภมรมนตรี. ชีวิต 5 แผ่นดินของข้าพเจ้า. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรพกิจ, 2518.
- ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์. รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี (2475-2517). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ช.ชุมนุมช่าง, 2517.
- ประอรรัตน์ บูรณมาตร. หลวงวิจิตรวาทการกับบทละครประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์, 2528: 93-606.
- ปิ่น มาลากุล, ม.ล. การศึกษาผู้ใหญ่ ปาฐกถาชุดครุฑน้อย. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2490.
- _____ . ไปต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2526.
- พ.ร.บ. วัฒนธรรม. พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ นายดาต อิงคินันท์, (ร.อ.ท. ชูเอกิธารสูรพันธ์), 17 เมษายน 2486.
- พณิชศาสตร์วิธาน, พระยา. หนังสืออ่านสุขศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 1. พระนคร: โรงพิมพ์ยิ้มศรี, 2482.
- พทยา สายชู. ใน ชุมนุมบทความทางวิชาการ ถวายพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ในโอกาสครบรอบ 80 พรรษาบริบูรณ์, 25 สิงหาคม 2524. โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

มหาดไทย, กระทรวง. รายงานการประชุมข้าหลวงจังหวัด พุทธศักราช 2484, 2 เล่ม.

ฉ ทำเนียบนายกรัชมุนตรี ว่างสวนกุหลาบ. ม.ป.ท.

ระลึก ธานี. วิวัฒนาการในการจัดการศึกษาภาคบังคับของไทย พ.ศ. 2475-2503.

กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2517.

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 10/2487. ธันวาคม พ.ศ. 2487.

____. ครั้งที่ 8/2485. กันยายน พ.ศ. 2485.

____. ครั้งที่ 1/2479. 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2479.

รัฐนิยม. พิมพ์แจกในงานฌาปนกิจศพคุณยายพร้อม ศิกษมิต. ณ วัดแหลมทอง. วันที่ 10

พฤษภาคม พ.ศ. 2485. พระนคร: โรงพิมพ์ยี่มศรี, 2485.

____. พิมพ์แจกในงานวันฉลองรัฐธรรมนูญ จังหวัดกำแพงเพชร. พระนคร: โรงพิมพ์

ประเทศไทย, 2486.

รอง ศยามานนท์. ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช,

2520.

วิจิตรวาทการ, หลวง. มหามุรุษ. มปท.

____. รวมปารุกถา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้าของคุรุสภา, 2504.

____. เลือดสุพรรณ, ราชมนู, พระเจ้ากรุงธน, ศักดิ์กลาง. ในหนังสืออนุสรณ์ในงาน

พระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงจัน เทพประชุม. 19 ตุลาคม พ.ศ. 2480.

____. ลัทธิชูชาติ. ในหนังสือพระราชทานเพลิงศพ ม.ล.ชูชาติ กำภู, 2512.

____. คณะกรรมการเมือง 2475. มปท.

วิทย์ วิทศเวทย์. ปรัชญาการศึกษาไทย 2411-2475. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ จัดพิมพ์, 2526.

ลึกลสาธิการ, กระทรวง, รายงานการฝึกสำหุ้ใหญ่ ประจำปีพุทธศักราช 2484. พระนคร:

โรงพิมพ์ยี่มศรี, 2485.

- _____ . รายงานการศึกษาผู้ใหญ่ ประจำปีพุทธศักราช 2485. พระนคร: โรงพิมพ์ยิ้มศรี,
2486.
- _____ . หนังสือหัดอ่านของผู้ใหญ่ ภาคต้น เล่ม 3. พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร: โรงพิมพ์ยิ้มศรี,
2486.
- _____ . หนังสือหัดอ่านของผู้ใหญ่ ภาคต้น เล่ม 4. พิมพ์ครั้งที่ 1. พระนคร: โรงพิมพ์
โสภณพิพัฒนาคร, 2487.
- สุพจน์ ด้านตระกูล. ชีวิตและงานของ ดร.ปรีดี พนมยงค์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
ประจักษ์การพิมพ์, 2514.
- สุรินทร์ พิศสุวรรณ. นโยบายประสมประสานชาวมุสลิม ในประเทศไทยสมัยรัตนโกสินทร์.
เอกสารวิชาการหมายเลข 43 ประกอบการสัมมนาสองศตวรรษรัตนโกสินทร์:
ความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิดำรงสังคมศาสตร์,
2525.
- ศักดิ์นา ฉัตรกุล ณ ออยุธยา. "ความขัดแย้งหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงรัฐประหาร
2490." ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง คณะราษฎรในประวัติศาสตร์ไทย.
กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยเกริก, 2528.
- เสนห์ จามริก. การเมืองกับการศึกษาของไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, 2526.
- โสภา ปาลบุตร. หนังสืออ่านหน้าที่พลเมืองสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - มัธยมศึกษาปีที่ 1.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เสนาจารย์, 2480.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. การศึกษาผู้ใหญ่ในบางประเทศ. พิมพ์แจกในงานกรฐินพระราชทาน.
พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2484.
- _____ . รายงานการศึกษาผู้ใหญ่ ประจำปีพุทธศักราช 2486. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา,
2491.
- _____ . ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435-2507. พิมพ์เป็นที่ระลึกในวันครบ เจ็ดสิบสองปี
ของกระทรวง. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507.

อ. พิบูลสงคราม. จอมพล ป.พิบูลสงคราม. เล่ม 4. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์,
2519.

อภิญา เฟื่องฟูสกุล. "เค้าโครงและปฏิบัติการทางการเมืองของคณะราษฎร." คณะราษฎรใน
ประวัติศาสตร์ไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยเกริก, 2528.

อุทัย บุญประเสริฐ. "การศึกษาและการพัฒนาประเทศ." ประมวลบทความซึ่งเน้นการ
ประยุกต์เพื่อพัฒนาประเทศ. โครงการปริญาเอก สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

เอกสารเรื่องจัดการศึกษาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. "การไล้
หนังสือนักเรียนที่โรงเรียนพระตำหนักเดิมสวนกุหลาบ." พระนคร: คณะกรรมการ
จัดงานฉลองวันเฉลิมราชสมบัติ 100 ปี ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว,
2511.

เอกวิทย์ ฅ ถलग. "การประถมศึกษากับการศึกษาผู้ใหญ่." รวมบทความการศึกษาผู้ใหญ่.
กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515.

บทความ

กอม เกื้อ สุวรรณทัต-เพียร. "การเขียนประวัติศาสตร์แบบชาตินิยม: พิจารณาทลวงวิจิตรวาทการ." วารสารธรรมศาสตร์ 6 (มิถุนายน 2525): 152.

"การแก้ไขความเป็นอยู่ของราษฎรภาคใต้." ข่าวโฆษณการ 4 (กุมภาพันธ์ 2484): 605.

"การจัดการศึกษาผู้ใหญ่สำหรับผู้อพยพเข้ามาอยู่ร่วมกับไทย." ข่าวโฆษณการ 4 (มีนาคม
2484): 724.

"การจัดแบ่งประเภทโรงเรียนผู้ใหญ่ เพื่อความสะดวกเข้ารับการศึกษา." ข่าวโฆษณการ
4 (กุมภาพันธ์ 2484): 607-608.

"การใช้ภาษาไทย," ข่าวโฆษณการ 3 (ตุลาคม 2483): 1518.

"การดำเนินงานจัดการศึกษาผู้ใหญ่." วิทยาคารย. 41 (สิงหาคม 2483): 1437.

"การศึกษาผู้ใหญ่." วิทยาคาร 40 (10 ตุลาคม 2483): 1232.

"ข่าวการศึกษาผู้ใหญ่." วิทยาคาร 41 (พฤษภาคม 2484): 730-731.

"คณะสงฆ์ร่วมมือในการดำเนินการศึกษาผู้ใหญ่." ข่าวโฆษณาการ 3 (7 ตุลาคม 2483):
1626.

"คำปราศรัยของพระนายกรัฐมนตรี แต่ปวงชนชาวไทย เนื่องในโอกาสกษัตริย์งานฉลองวันชาติ."
วิทยาคาร 42 (กรกฎาคม 2485): 820.

"คำอภิปรายของนายกรัฐมนตรีกล่าวต่อมวลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ณ สภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับ
ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเดิมทเฉพาะกาล พุทธศักราช 2483 เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม
2483." ข่าวโฆษณาการ 3 (กันยายน 2483): 1460.

"จัดการศึกษาผู้ใหญ่ในนิคมต่าง ๆ ." ข่าวโฆษณาการ 5 (ตุลาคม 2483): 2232.

"จัดหาคู่มือการบริหารการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อให้จังหวัดต่าง ๆ จัดการศึกษาผู้ใหญ่ได้โดยสะดวก."
ข่าวโฆษณาการ 4 (มกราคม 2484): 772.

"จัดหาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่." ข่าวโฆษณาการ 4 (กุมภาพันธ์ 2484): 606.

"เจ้าหน้าที่ กรมโฆษณาการ แสดงปาฐกถาและฉายภาพยนตร์ในท้องที่จังหวัดจำปาศักดิ์."
ข่าวโฆษณาการ 4 (มีนาคม 2484): 709.

เฉลิม ทะมิชาติ. "ปาฐกถาเรื่องประโยชน์ของหนังสือไทย." วิทยาคาร 41 (มกราคม
2484): .

"แถลงการณ์ กระทรวงธรรมการ 2483." วิทยาคาร 40 (9 กันยายน 2483): 163.

"แถลงการณ์ฟื้นฟูการศึกษาผู้ใหญ่." วิทยาคาร 46 (พฤศจิกายน 2490): 82-83.

นาถนิติธาดา, หลวง. "จงสร้างตัวของเราเอง." สร้างตนเอง ปีที่ 1, 1 (พฤษภาคม
2484): 135 .

นิธิ เอียวศรีวงศ์. "ภาษาไทยมาตรฐานกับการเมือง." ภาษาและหนังสือ 17 (ตุลาคม
2527 - มีนาคม 2528): 32.

"ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยม ฉบับที่ 9 เรื่องภาษาและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมืองดี."

ราชกิจจานุเบกษา (แบบกฤษฎีกา), 53 (24 มิถุนายน 2483): 151-152.

"ปาฐกถายาวชน ประเทศไทยและในต่างประเทศ." ยุวชน 3 (16 กันยายน 2484): 9-10.

"พระราชกฤษฎีกากำหนด อาชีพ และวิชาชีพไว้สำหรับเฉพาะคนไทย พุทธศักราช 2485."

ราชกิจจานุเบกษา 59 (9 มิถุนายน 2485): 1221.

"รับผู้สำเร็จการศึกษาผู้ไทยภาคปลายเข้าในโรงเรียนอาชีพชั้นต้น." วิทยากร 40 (พฤษภาคม 2485): 921.

"หลักการในการจัดการหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่," ข่าวโฆษณาการ 3 (ตุลาคม 2483): 1659.

"ให้ข้าราชการระดับระวางกิริยามารยาทในการติดต่อกับราษฎร." ข่าวโฆษณาการ 3 (2483): 1395.

วิจิตรวาทการ, หลวง. "ชาติไทยจะชนะ กล่าวบรรยายทางวิทยุกระจายเสียง 15 ธันวาคม 2483." วิทยากร 41 (มกราคม 2484): 52, 74.

สมชัย วุฒิปรีชา. ความสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่. วารสารการศึกษาผู้ใหญ่ 8 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2514): 2.

สินธุสงครามชัย, หลวง. "ปาฐกถาเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่แสดงทางวิทยุกระจายเสียง 15 กันยายน 2483." วิทยากร 4 (ตุลาคม 2483).

"สุนทรพจน์ ของนายกรัฐมนตรี กล่าวทางวิทยุกระจายเสียงแก่ประชาชนชาวไทยทั้งมวล."

ในอภิสิทธิ์สมัยแห่งงานเฉลิมฉลองวันชาติ 24 มิถุนายน 2483 ณ สถานีวิทยุกระจายเสียง
ทพบุรี. ข่าวโฆษณาการ 3 (กรกฎาคม 2483): 820-831.

สุรวุฒิ บัดโรสง. การอบรมกล่อมเกลากองการเมือง : ตัวการ สาละ และผล. รัฐสภาสาร
33 (กุมภาพันธ์ 2528): 13.

เสริม บุญรัตพันธ์. "การศึกษาและวัฒนธรรม." วิทยาคาร 42 (พฤษภาคม 2485):
539.

อำไพ จันทวิมล. "การสำรวจสามะโนคริว เมื่อ พ.ศ. 2480." วิทยาคาร
40 (มิถุนายน 2483): 1006.

วิทยานิพนธ์

ลัดดา สุวรรณกุล. "พัฒนาของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในประเทศไทย."

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2518.

วารุณี โอสธารมย์. "การศึกษาในสังคมไทย พ.ศ. 2411 - พ.ศ. 2475." วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523.

วิภา มโนพิโมกษ์. "ความขัดแย้งภายในคณะราษฎร." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

ศิริ พุทธมาศ. "แนวความคิดทางการเมืองและการศึกษากับบทบาททางการศึกษาของ
เจ้าพระยาธรรมาศกัณฐ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)." วิทยานิพนธ์ปริญญา-
มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

สดใส ชันติวรพงษ์. "ประเทศไทยกับปัญหาอินโดจีนของฝรั่งเศส ค.ศ. 1937 - 1947
(พ.ศ. 2480 - 2490)." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

สุรพันธ์ บุญมานพ. "การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม เฉพาะกรณี
การกวาดล้างปรักษ์ทางการเมือง พ.ศ. 2481." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

เทียมจันทร์ อ้าแห้ว. "บทบาททางการเมืองและการปกครองของจอมพล ป.พิบูลสงคราม
(พ.ศ. 2475 - 2487)." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. "ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาของการเปลี่ยนระบอบการปกครองสยาม ระหว่าง พ.ศ. 2470 - 2480." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา ประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

ประชัน รักพงษ์. "การศึกษาบทบาททางการเมืองในระบอบรัฐสภาของรัฐบาลทหาร และ รัฐบาลพลเรือนในประเทศไทย (พ.ศ. 2481 - 2500)." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.

ผานิต รวมศิริ. "นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ตั้งแต่ พ.ศ. 2481 ถึง พ.ศ. 2487." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา ประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

ภูวดล ทรงประเสริฐ. "นโยบายของรัฐที่มีต่อชาวจีนในประเทศไทย (2475-2500)." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

รัศมี ชาคะสิงห์. "บทบาทของพลเอกพระยาพหลพลพยุหเสนาในฐานะนายกรัฐมนตรี ในระยะหกปีแรกของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2476 - 2481)." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

หนังสือพิมพ์

ไทยใหม่. 4 มิถุนายน 2486.

_____. 3 กันยายน 2486.

_____. 24 กันยายน 2486.

พิบูลชัย. 24 มิถุนายน 2487.

ศรีกรุง. 4 เมษายน 2484.

_____. 6 เมษายน 2484.

____. 16 เมษายน 2484.

____. 9 มีนาคม 2484.

____. 15 กันยายน 2486.

____. 16 กันยายน 2486.

____. 27 กันยายน 2484.

____. 17 กันยายน 2486.

เอกสารอื่น ๆ

แปลก พิบูลสงคราม. ก สมุดสั่งงานฝ่ายพลเรือน. 3 เล่ม. (เล่ม 1, เล่ม 2, เล่ม 3, เล่ม 4).

____. ข สมุดสั่งงานฝ่ายทหาร. 3 เล่ม. (เล่ม 2, เล่ม 3, เล่ม 5)

สัมภาษณ์

ปิ่น มาลากุล, ม.ล., สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2528.

ภาษาต่างประเทศ

หนังสือ

Charnvit Kasetsiri. "The First Phibun Government and its Involvement in World War II." Journal of the Siam Society. 62: 2 July 1974.

Skinner, G. William. Chinese Society in Thailand: An Analytical History. New York: Cornell University Press. 1957.

Watsan Kith. Educational Development in Thailand. Hong Kong. Dah Hua. Press. 1980.

တကယ်တမ်း

พระราชกำหนด
 ส่ง เสริมการรู้หนังสือ
 พุทธศักราช 2486

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ 4 สิงหาคม พุทธศักราช 2480

และวันที่ 16 ธันวาคม พุทธศักราช 2484)

อาทิตย์พิพอาภา

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ 19 มิถุนายน พุทธศักราช 2486

เป็นปีที่ 10 ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรส่ง เสริมให้ไทยทุกคนรู้หนังสือ เพื่อประสิทธิภาพของ

ชาติ

และโดยที่มี เหตุฉุกเฉินซึ่งจะ เรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้ทันทั่วทั้งมิได้

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชกำหนดขึ้นไว้ โดยอาศัยอำนาจ

ตามความในมาตรา 52 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกำหนดนี้ให้เรียกว่า "พระราชกำหนดส่ง เสริมการรู้หนังสือ
 พุทธศักราช 2486"

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชกำหนดนี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 เริ่มตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2487 เป็นต้นไป ไทยทุกคนอายุสี่สิบปีบริบูรณ์

แต่ยังไม่ถึงสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ซึ่งไม่รู้หนังสือไทยในวันที่ 1 มกราคม ปีใด ถึงสามารถอ่านและ

เขียนหนังสือได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงต้อง เสียค่าบำรุงการศึกษาสำหรับปีนั้น

จนกว่าจะรู้หนังสือตามมาตรฐานดังกล่าวแล้ว หรืออายุครบสี่สิบห้าปี

มาตรา 4 พระราชกำหนดนี้ไม่ใช้บังคับแก่ผู้ไร้ความสามารถ บุคคลวิกลจริต บุคคลที่ไม่สามารถเรียนหนังสือได้ เพราะกายพิการ หรือจิตตสันเพือนไม่สมประกอบ และบุคคลบางจำพวกหรือในบางท้องที่ ที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา 5 อัตราค่าบำรุงการศึกษาที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามควรแก่พฤติการณ์ของท้องที่ แต่ต้องไม่เกินกว่าห้าบาทต่อปี

มาตรา 6 การสำรวจผู้ต้องเสียค่าบำรุงการศึกษา ให้เป็นหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด เมื่อสำรวจเสร็จแล้วให้ส่งบัญชีสำรวจให้นายอำเภอออกประกาศรายชื่อผู้ต้องเสียค่าบำรุงการศึกษา และกำหนดให้ชำระภายในสาม เดือนนับแต่วันประกาศ

ส่วนการจัดเก็บค่าบำรุงการศึกษา ให้เป็นหน้าที่ของกรมสรรพากร

มาตรา 7 ให้ผู้มีหน้าที่ต้องเสียค่าบำรุงการศึกษา ชำระเงินต่อกรมการอำเภอแห่งท้องที่ที่ตนมีภูมิลำเนา แต่ถ้าจำเป็น เพราะมิได้อยู่ในท้องที่นั้น เป็นระยะเวลาานาน หรือมีเหตุอย่างอื่นซึ่งไม่เป็นการสะดวกหรือมิใช่เป็นผู้ซึ่งอยู่เป็นที่ ก็ให้ชำระต่อกรมการอำเภอแห่งท้องที่ที่ตนอยู่ในขณะนั้น ในกรณีหลังนี้ เมื่อผู้นั้นกลับไปยังท้องที่ที่ตนมีภูมิลำเนา ต้องแสดงใบเสร็จรับเงินต่อกรมการอำเภอซึ่งคนมีภูมิลำเนาผู้นั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันกลับมาถึง

มาตรา 8 เงินค่าบำรุงการศึกษา ให้ใช้จ่ายเฉพาะในการศึกษาผู้ใหญ่

มาตรา 9 ภายในเดือนมกราคมทุกปี เจ้าบ้านต้องแจ้งรายชื่อผู้อยู่ในบ้านของตน ซึ่งตนเห็นว่าไม่รู้หนังสือในวันที่ 1 มกราคม ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 ต่อกรมการอำเภอตามแบบพิมพ์ที่กรมการอำเภอส่งให้

มาตรา 10 เพื่อความประสงค์แห่งพระราชกำหนดนี้ให้นายอำเภอมีอำนาจออกหมายเรียกตัวผู้ที่มีเหตุควรเชื่อว่าไม่รู้หนังสือตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 และยังไม่ได้เสียค่าบำรุงการศึกษาและบุคคลอื่นมาสอบถาม ทั้งจะเรียกให้ส่งหลักฐานใด ๆ ด้วยก็ได้

มาตรา 11 เจ้าบ้านผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 9 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา 12 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหมายเรียก หรือไม่ยอมให้ข้อมูลในการไต่สวนของนายอำเภอตามมาตรา 10 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

มาตรา 13 เงินค่าปรับตามมาตรา 11 และมาตรา 12 ให้ถือเป็นเงินค่าบำรุง-
การศึกษาตามพระราชกำหนดนี้

มาตรา 14 ผู้ใดค้างชำระค่าบำรุงการศึกษาในปีใดอาจถูกบังคับให้ทำงาน
โยธาแทนการชำระเงินค่าบำรุงการศึกษาสำหรับปีนั้น เป็นเวลาไม่เกินสามสิบวัน ตามระเบียบ
ซึ่งกำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา 15 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชกำหนดนี้
และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ

อนุมัติพระราชกำหนดส่งเสริมการรู้หนังสือ พุทธศักราช 2486

พุทธศักราช 2486

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ 4 สิงหาคม พุทธศักราช 2480

และวันที่ 16 สิงหาคม พุทธศักราช 2484)

อาทิตย์ทิวอาภา

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ 31 สิงหาคม พุทธศักราช 2486

เป็นปีที่ 10 ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นสมควรอนุมัติพระราชกำหนดส่งเสริมการรู้หนังสือ พุทธศักราช 2486 ตามความในมาตรา 52 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดส่งเสริมการรู้หนังสือ พุทธศักราช 2486 พุทธศักราช 2486"

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้อนุมัติพระราชกำหนดส่งเสริมการรู้หนังสือ พุทธศักราช 2486

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ประวัติผู้เขียน

นางสาวปรศนีย์ เกษะบุตร จบการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2523 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ที่ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2526 ปัจจุบันมีตำแหน่ง เป็นอาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยกรุงเทพ

